Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 1 sierpnia 2025 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Usługi płatnicze w ramach rynku wewnętrznego – Dyrektywa 2007/64/WE – Artykuł 56 ust. 1 lit. b) – Spoczywający na użytkowniku usług płatniczych obowiązek poinformowania dostawcy usług płatniczych „bez zbędnej zwłoki" o utracie, kradzieży, przywłaszczeniu lub jakimkolwiek nieuprawnionym użyciu jego instrumentu płatniczego – Artykuł 58 – Zgłaszanie nieautoryzowanych transakcji płatniczych – Korekta takiej transakcji przez dostawcę usług płatniczych podlegająca spoczywającemu na użytkowniku tych usług obowiązkowi powiadomienia o tej transakcji „bez zbędnej zwłoki […] i nie później niż w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku" – Artykuły 60 i 61 – Odpowiedzialność za nieautoryzowaną transakcję płatniczą spoczywająca, odpowiednio, na dostawcy usług płatniczych i na płatniku – Szereg następujących po sobie nieautoryzowanych transakcji płatniczych będących skutkiem utraty, kradzieży, przywłaszczenia lub jakiegokolwiek nieuprawnionego użycia instrumentu płatniczego – Zbyt późne zgłoszenie, które nie jest celowe ani nie wynika z rażącego zaniedbania – Zakres prawa do zwrotu

W sprawie C-665/23

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Cour de cassation (sąd kasacyjny, Francja) postanowieniem z dnia 8 listopada 2023 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 9 listopada 2023 r., w postępowaniu:

IL

przeciwko

Veracash SAS,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: I. Jarukaitis (sprawozdawca), prezes izby, N. Jääskinen, A. Arabadjiev, M. Condinanzi i R. Frendo, sędziowie,

rzecznik generalny: L. Medina,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

* Język postępowania: francuski.

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu Veracash SAS – R. Froger, avocat,

– w imieniu rządu francuskiego – R. Bénard i T. Lechevallier, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu czeskiego – J. Očková, M. Smolek i J. Vláčil, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Komisji Europejskiej – C. Auvret i G. Goddin, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzeczniczki generalnej na posiedzeniu w dniu 9 stycznia 2025 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 56, 58, 60 i 61 dyrektywy 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniającej dyrektywy 97/7/WE, 2002/65/WE, 2005/60/WE i 2006/48/WE i uchylającej dyrektywę 97/5/WE (Dz.U. 2007, L 319, s. 1; sprostowanie Dz.U. 2009, L 187, s. 5).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy IL, osobą fizyczną, a Veracash SAS w przedmiocie odmowy zwrotu środków pieniężnych odpowiadających wypłatom, jakie miały zostać dokonane bez autoryzacji IL, ze względu na ich przypuszczalnie zbyt późne zgłoszenie.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Motywy 31–35 dyrektywy 2007/64 miały następujące brzmienie:

„(31) Aby zmniejszyć ryzyko i konsekwencje nieautoryzowanych lub nieprawidłowo wykonanych transakcji płatniczych, użytkownik usług płatniczych powinien jak najszybciej poinformować dostawcę usług płatniczych o wszelkich reklamacjach dotyczących rzekomo [przypuszczalnie] nieautoryzowanych lub nieprawidłowo wykonanych transakcji płatniczych, pod warunkiem że dostawca usług płatniczych spełnił swoje obowiązki dotyczące informowania zgodnie z niniejszą dyrektywą. Jeżeli użytkownik usług płatniczych dokona zgłoszenia w terminie, powinien mieć możliwość dochodzenia tych roszczeń zgodnie z okresami przedawnienia określonymi w prawie krajowym. Niniejsza dyrektywa nie powinna wpływać na inne roszczenia między użytkownikami usług płatniczych a dostawcami usług płatniczych.

(32) Aby zachęcić użytkownika usług płatniczych do zgłaszania swojemu dostawcy bez zbędnej zwłoki każdej kradzieży lub utraty instrumentu płatniczego, a tym samym aby zmniejszyć ryzyko nieautoryzowanych transakcji płatniczych, użytkownik powinien ponosić odpowiedzialność wyłącznie do wysokości określonej kwoty, chyba że użytkownik ten działał w nieuczciwych zamiarach lub dopuścił się rażącego zaniedbania w tym zakresie.

Ponadto z chwilą zgłoszenia przez użytkownika usług płatniczych prawdopodobieństwa nieuprawnionego użycia jego instrumentu płatniczego nie powinno żądać się od niego pokrycia żadnych dalszych szkód wynikających z nieuprawnionego użycia tego instrumentu. […]

(33) Aby ocenić ewentualne zaniedbanie ze strony użytkownika usług płatniczych, należy uwzględnić wszystkie okoliczności. Oczywistość i stopień domniemanego zaniedbania powinien ocenić sąd zgodnie z prawem krajowym. Warunki umowne dotyczące dostarczenia i używania instrumentu płatniczego, których skutkiem byłoby zwiększenie ciężaru dowodu spoczywającego na konsumencie lub zmniejszenie ciężaru dowodu spoczywającego na wydawcy, powinny być uznane za nieważne.

(34) Państwa członkowskie powinny jednak mieć możliwość ustalenia zasad mniej rygorystycznych niż zasady określone powyżej w celu utrzymania istniejącego poziomu ochrony konsumentów i propagowania zaufania do bezpiecznego korzystania z elektronicznych instrumentów płatniczych. […] Powinno zezwolić się państwom członkowskim na ograniczenie lub zupełne wyłączenie odpowiedzialności płatnika, z wyjątkiem sytuacji, w których płatnik działał w nieuczciwych zamiarach.

(35) Należy uregulować kwestię ponoszenia strat w przypadku nieautoryzowanych transakcji płatniczych. Odmienne przepisy mogą mieć zastosowanie do użytkowników usług płatniczych niebędących konsumentami, ponieważ takim użytkownikom jest zwykle łatwiej dokonać oceny ryzyka oszustwa i przedsięwziąć środki zapobiegawcze”.

4 Artykuł 4 tej dyrektywy zawierał następujące definicje:

„Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

[…]

5) »transakcja płatnicza« oznacza działanie zainicjowane przez płatnika lub odbiorcę, polegające na lokowaniu, transferze lub wycofaniu środków, niezależnie od rodzaju pierwotnych zobowiązań między płatnikiem a odbiorcą;

[…]

7) »płatnik« oznacza osobę fizyczną lub prawną, która jest właścicielem rachunku płatniczego i składa zlecenie płatnicze z tego rachunku płatniczego, lub w przypadku gdy rachunek płatniczy nie istnieje – osobę fizyczną lub prawną, która składa zlecenie płatnicze;

[…]

10) »użytkownik usług płatniczych« oznacza osobę fizyczną lub prawną korzystającą z usług płatniczych w charakterze płatnika albo odbiorcy, lub obu łącznie;

[…]

16) »zlecenie płatnicze« oznacza każdą dyspozycję płatnika lub odbiorcy dla jego dostawcy usług płatniczych z żądaniem wykonania transakcji płatniczej;

[…]

23) »instrument płatniczy« oznacza każde zindywidualizowane urządzenie lub uzgodniony przez użytkownika usług płatniczych i dostawcę usług płatniczych zbiór procedur, z których korzysta użytkownik usług płatniczych w celu zainicjowania zlecenia płatniczego;

[…]”.

5 W tytule IV wspomnianej dyrektywy, noszącym nagłówek „Prawa i obowiązki w odniesieniu do dostarczania usług płatniczych i korzystania z nich”, znajdowało się pięć rozdziałów. Rozdział 1 tego tytułu IV, zatytułowany „Przepisy wspólne”, zawierał art. 51, określający zakres zastosowania wspomnianego tytułu IV. Ów art. 51 stanowił w ust. 1:

„W przypadku gdy użytkownik usług płatniczych nie jest konsumentem, strony mogą uzgodnić, że […] art. 59, 61, 62, 63, 66 i 75 nie stosuje się w całości lub w części. Strony mogą także uzgodnić inny termin niż ten określony w art. 58”.

6 Rozdział 2 owego tytułu IV był zatytułowany „Autoryzacja transakcji płatniczych” i obejmował art. 54–63 owej dyrektywy. Jej art. 56, zatytułowany „Obowiązki użytkownika usług płatniczych związane z instrumentami płatniczymi”, przewidywał w ust. 1:

„Użytkownik usług płatniczych uprawniony do korzystania z instrumentu płatniczego spełnia następujące obowiązki:

[…]

b) po stwierdzeniu utraty, kradzieży lub sprzeniewierzenia instrumentu płatniczego albo jego nieuprawnionego użycia informuje o tym bez zbędnej zwłoki dostawcę usług płatniczych, lub podmiot wskazany przez tego dostawcę”.

7 Artykuł 57 dyrektywy 2007/64, zatytułowany „Obowiązki dostawcy usług płatniczych związane z instrumentami płatniczymi”, stanowił:

„1. Dostawca usług płatniczych wydający instrument płatniczy spełnia następujące obowiązki:

[…]

c) zapewnia stałą dostępność odpowiednich środków pozwalających użytkownikowi usług płatniczych na dokonanie zgłoszenia zgodnie z art. 56 ust. 1 lit. b) […]; oraz

d) uniemożliwia wszelkie korzystanie z instrumentu płatniczego po dokonaniu zgłoszenia zgodnie z art. 56 ust. 1 lit. b).

2. Dostawca usług płatniczych ponosi ryzyko związane z przesłaniem płatnikowi instrumentu płatniczego lub jego indywidualnych zabezpieczeń”.

8 Artykuł 58 tej dyrektywy, zatytułowany „Zgłaszanie nieautoryzowanych lub nieprawidłowo wykonanych transakcji płatniczych”, przewidywał:

„Użytkownik usług płatniczych uzyskuje korektę od dostawcy usług płatniczych wyłącznie, jeżeli bez zbędnej zwłoki powiadomi swojego dostawcę usług płatniczych w chwili stwierdzenia wszelkich

nieautoryzowanych lub nieprawidłowo wykonanych transakcji płatniczych uprawniających do zgłoszenia roszczeń […] i nie później niż w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku, chyba że, w stosownych przypadkach, dostawca usług płatniczych nie dostarczył lub nie udostępnił informacji o tej transakcji płatniczej zgodnie z tytułem III [dotyczącym przejrzystości warunków i wymogów w zakresie informowania w odniesieniu do usług płatniczych]".

9 Artykuł 59 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Dowód autoryzacji i wykonania transakcji płatniczych", stanowił:

„1. Państwa członkowskie nakładają wymóg, zgodnie z którym w przypadku gdy użytkownik usług płatniczych zaprzecza, że autoryzował wykonaną transakcję płatniczą, lub twierdzi, że transakcja płatnicza została wykonana nieprawidłowo, do dostawcy usług płatniczych tego użytkownika należy udowodnienie, że transakcja ta była autoryzowana, odpowiednio zapisana, ujęta w księgach i że na transakcję nie miała wpływu żadna awaria techniczna ani innego rodzaju usterka.

2. W przypadku gdy użytkownik usług płatniczych zaprzecza temu, że autoryzował wykonaną transakcję płatniczą, zarejestrowane przez dostawcę usług płatniczych samo użycie instrumentu płatniczego niekoniecznie jest wystarczające do udowodnienia, że transakcja płatnicza została przez płatnika usług płatniczych autoryzowana albo że płatnik działał w nieuczciwych zamiarach lub dopuścił się celowego lub rażącego zaniedbania co najmniej jednego z obowiązków przewidzianych w art. 56".

10 Artykuł 60 owej dyrektywy, zatytułowany „Odpowiedzialność dostawcy usług płatniczych za nieautoryzowane transakcje płatnicze", przewidywał w ust. 1:

„Bez uszczerbku dla art. 58 państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku nieautoryzowanej transakcji płatniczej dostawca usług płatniczych płatnika bezzwłocznie dokonywał na jego rzecz zwrotu kwoty, na jaką opiewała nieautoryzowana transakcja płatnicza, oraz, w stosownych przypadkach, przywrócił obciążony rachunek płatniczy do stanu, jaki istniałby, gdyby nie miała miejsca nieautoryzowana transakcja płatnicza".

11 Artykuł 61 dyrektywy 2007/64, zatytułowany „Odpowiedzialność płatnika za nieuprawnione transakcje płatnicze", miał następujące brzmienie:

„1. Na zasadzie odstępstwa od art. 60 płatnik ponosi odpowiedzialność za straty związane z wszelkimi nieautoryzowanymi transakcjami płatniczymi do maksymalnej wysokości 150 EUR, będące skutkiem posłużenia się utraconym lub skradzionym instrumentem płatniczym lub – jeżeli płatnik nie zdołał uchronić indywidualnych zabezpieczeń tego instrumentu – sprzeniewierzenia instrumentu płatniczego.

2. Płatnik ponosi wszelkie straty związane z nieautoryzowanymi transakcjami płatniczymi, jeżeli poniósł je, działając w nieuczciwych zamiarach lub w wyniku rażącego lub celowego zaniedbania co najmniej jednego z obowiązków wynikających z art. 56. W takich przypadkach nie stosuje się maksymalnej kwoty, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.

3. W przypadku gdy płatnik nie działał w nieuczciwych zamiarach ani nie zaniedbał celowo swoich obowiązków na mocy art. 56, państwa członkowskie mogą ograniczyć odpowiedzialność, o której mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, biorąc w szczególności pod uwagę charakter indywidualnych zabezpieczeń instrumentu płatniczego oraz okoliczności, w których został on utracony, skradziony lub sprzeniewierzony.

4. Po dokonaniu zgłoszenia zgodnie z art. 56 ust. 1 lit. b) płatnik nie ponosi żadnych konsekwencji finansowych będących skutkiem posłużenia się utraconym, skradzionym lub sprzeniewierzonym instrumentem płatniczym, chyba że płatnik działał w nieuczciwych zamiarach.

5. Jeżeli dostawca usług płatniczych nie zapewnia odpowiednich środków umożliwiających w dowolnym momencie dokonanie zgłoszenia utraty, kradzieży lub sprzeniewierzenia instrumentu płatniczego, jak nakazuje art. 57 ust. 1 lit. c), płatnik nie ponosi odpowiedzialności za konsekwencje finansowe będące skutkiem posłużenia się takim instrumentem płatniczym, chyba że działał on w nieuczciwych zamiarach".

12 Artykuł 62 tej dyrektywy zawierał przepisy dotyczące „[z]wrot[ów] z tytułu transakcji płatniczych zainicjowanych przez odbiorcę lub za jego pośrednictwem", zaś jej art. 63 odnosił się do „[w]niosk[ów] o zwroty z tytułu [takich] transakcji […]".

13 Dyrektywa 2007/64 została uchylona i zastąpiona, ze skutkiem od dnia 13 stycznia 2018 r., dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniającą dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylającą dyrektywę 2007/64/WE (Dz.U. 2015, L 337, s. 35), zgodnie z art. 114 dyrektywy 2015/2366.

Prawo francuskie

14 Code monétaire et financier (kodeks monetarny i finansowy), w brzmieniu nadanym mu przez ordonnance n° 2009-866, du 15 juillet 2009, relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement (rozporządzenie nr 2009-866 z dnia 15 lipca 2009 r. w sprawie warunków świadczenia usług płatniczych i tworzenia instytucji płatniczych, JORF z dnia 16 lipca 2009 r., tekst nr 13; sprostowanie JORF z dnia 25 lipca 2009 r., tekst nr 18) (zwany dalej „kodeksem monetarnym i finansowym"), stanowi w art. L. 133-17:

„I – Po stwierdzeniu utraty, kradzieży, przywłaszczenia lub jakiegokolwiek nieuprawnionego użycia jego instrumentu płatniczego lub powiązanych z nim danych użytkownik usług płatniczych informuje o tym bez zbędnej zwłoki swojego dostawcę lub podmiot wskazany przez tego dostawcę celem zablokowania instrumentu.

[…]".

15 Artykuł L. 133-18 tego kodeksu przewiduje w akapicie pierwszym:

„W przypadku nieautoryzowanej transakcji płatniczej, o której użytkownik powiadomił na warunkach przewidzianych w art. L. 133-24, dostawca usług płatniczych płatnika bezzwłocznie zwraca płatnikowi kwotę, na jaką opiewała nieautoryzowana transakcja, i w stosownych przypadkach przywraca obciążony rachunek do stanu, jaki istniałby, gdyby nie miała miejsca nieautoryzowana transakcja płatnicza".

16 Artykuł L. 133-19 wspomnianego kodeksu stanowi:

„I. – W przypadku nieautoryzowanej transakcji płatniczej będącej skutkiem utraty lub kradzieży instrumentu płatniczego płatnik – do czasu przekazania informacji, o której mowa w art. L. 133-17 – ponosi odpowiedzialność za straty związane z użyciem tego instrumentu płatniczego do maksymalnej wysokości 150 EUR.

Płatnik nie ponosi jednak odpowiedzialności za nieautoryzowane transakcje płatnicze dokonane bez użycia indywidualnego zabezpieczenia.

II. – Płatnik nie ponosi odpowiedzialności, jeżeli nieautoryzowanej transakcji płatniczej dokonano w wyniku przywłaszczenia instrumentu płatniczego lub powiązanych z nim danych bez wiedzy płatnika.

Odpowiedzialność ta nie powstaje również w przypadku sfałszowania instrumentu płatniczego, jeżeli w momencie dokonywania nieautoryzowanej transakcji płatniczej płatnik był w posiadaniu swojego instrumentu płatniczego.

III. – Płatnik nie ponosi żadnych konsekwencji finansowych, chyba że działał w nieuczciwych zamiarach, jeżeli dostawca usług płatniczych nie zapewnił odpowiednich środków umożliwiających przekazanie informacji w celu zablokowania instrumentu płatniczego zgodnie z art. L. 133-17.

IV. – Płatnik ponosi odpowiedzialność za wszelkie straty będące skutkiem nieautoryzowanych transakcji płatniczych, jeżeli straty te wynikają z działania przez niego w nieuczciwych zamiarach lub jeżeli celowo bądź w wyniku rażącego zaniedbania nie dopełnił on obowiązków, o których mowa w art. […] L. 133-17”.

17 Zgodnie z art. L. 133-24 owego kodeksu:

„Użytkownik usług płatniczych bez zbędnej zwłoki powiadamia swojego dostawcę usług płatniczych o nieautoryzowanej lub nieprawidłowo wykonanej transakcji płatniczej, nie później niż w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku, pod rygorem prekluzji, chyba że dostawca usług płatniczych nie dostarczył lub nie udostępnił mu informacji o tej transakcji płatniczej […].

Z wyjątkiem przypadków, gdy użytkownik jest osobą fizyczną działającą w celach niezwiązanych z działalnością gospodarczą, strony mogą odstąpić od stosowania przepisów niniejszego artykułu”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

18 IL posiada rachunek depozytowy w złocie w spółce Veracash. W dniu 24 marca 2017 r. spółka ta wysłała na adres IL nową kartę do wypłat i dokonywania płatności. Między dniem 30 marca a dniem 17 maja 2017 r. z rachunku tego dokonywano codziennych wypłat (zwanych dalej „wypłatami rozpatrywanymi w postępowaniu głównym”).

19 IL, utrzymując, że ani nie otrzymał tej karty płatniczej, ani nie autoryzował tych wypłat, wytoczył powództwo przed tribunal de grande instance d'Évry (sądem wielkiej instancji w Évry, Francja), który z dniem 1 stycznia 2020 r. przekształcono w tribunal judiciaire d'Évry (sąd powszechny w Évry), domagając się zasądzenia od spółki Veracash zwrotu kwot odpowiadających wspomnianym wypłatom, a także zapłaty odszkodowania.

20 Z uwagi na to, że w pierwszej instancji powództwo IL w części oddalono, wniósł on apelację do cour d'appel de Paris (sądu apelacyjnego w Paryżu, Francja), który oddalił ją wyrokiem z dnia 3 stycznia 2022 r. Sąd ten, podobnie jak sąd pierwszej instancji, uznał, że IL nie może powoływać się na przepisy art. L. 133-18 kodeksu monetarnego i finansowego, ponieważ powiadomił spółkę Veracash o wypłatach rozpatrywanych w postępowaniu głównym nie „bez zbędnej zwłoki" i „bezzwłocznie", lecz w dniu 23 maja 2017 r., czyli prawie dwa miesiące po dokonaniu pierwszej kwestionowanej wypłaty.

21 IL wniósł zatem skargę kasacyjną do Cour de cassation (sądu kasacyjnego, Francja), będącego sądem odsyłającym. W uzasadnieniu skargi kasacyjnej IL podnosi dwa zarzuty, przy czym część pierwsza jednego z nich dotyczy naruszenia art. L. 133-24 kodeksu monetarnego i finansowego. We wspomnianej części pierwszej zarzutu IL podnosi, że cour d'appel de Paris (sąd apelacyjny w Paryżu) naruszył ten art. L. 133-24, uznawszy zasadniczo, że dokonane przez niego powiadomienie spółki Veracash o wypłatach rozpatrywanych w postępowaniu głównym było zbyt późne, ponieważ nastąpiło prawie dwa miesiące po dokonaniu pierwszej kwestionowanej wypłaty, podczas gdy – zdaniem IL – na podstawie wspomnianego art. L. 133-24 użytkownikowi karty bankowej przysługuje na dokonanie takiego powiadomienia termin 13 miesięcy od daty kwestionowanego obciążenia rachunku.

22 Spółka Veracash utrzymuje natomiast, że ów art. L. 133-24 ustanawia podwójny termin, a termin 13 miesięcy jest terminem ostatecznym. Ponadto logika tego przepisu wymaga, aby użytkownik, gdy tylko poweźmie wiedzę o nieprawidłowości, bezzwłocznie powiadomił o niej swojego dostawcę usług płatniczych.

23 Sąd odsyłający wskazuje, że rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu zależy od tego, czy dostawca usług płatniczych może odmówić zwrotu kwoty, na jaką opiewała nieautoryzowana transakcja, w sytuacji gdy płatnik, mimo iż powiadomił o tej transakcji przed upływem terminu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku, zwlekał z dokonaniem tego powiadomienia, przy czym opóźnienie to nie było celowe ani nie wynikało z rażącego zaniedbania z jego strony.

24 Wskazawszy, że odpowiednie przepisy kodeksu monetarnego i finansowego należy interpretować zgodnie z dyrektywą 2007/64, która ma zastosowanie ratione temporis do zawisłego przed nim sporu ze względu na czas zaistnienia leżących u jego podstaw okoliczności faktycznych, sąd ten uważa, że prawdą jest, iż wykładnia literalna art. 58 tej dyrektywy, która w jego ocenie znajduje potwierdzenie w jej motywie 31, może prowadzić do wniosku, że dostawca usług płatniczych jest uprawniony do odmowy zwrotu kwoty, na jaką opiewała nieautoryzowana transakcja płatnicza, na tej tylko podstawie, iż użytkownik usług płatniczych powiadomił go o niej zbyt późno, nawet jeżeli owego dostawcę powiadomiono o niej w owym terminie 13 miesięcy. Niemniej jednak taka wykładnia wydaje się sądowi odsyłającemu trudna do pogodzenia z art. 61 ust. 2 wspomnianej dyrektywy. Gdyby bowiem dostawca usług płatniczych płatnika nie miał w żadnym wypadku obowiązku zwrócenia płatnikowi kwoty, na jaką opiewała nieautoryzowana transakcja płatnicza, o której ten ostatni powiadomił go zbyt późno, nie miałoby znaczenia, czy opóźnienie to było

celowe lub wynikało z rażącego zaniedbania, podczas gdy wspomniany przepis w związku z art. 56 owej dyrektywy przewiduje, że ten obowiązek zwrotu jest wyłączony jedynie w takich okolicznościach.

25 Sąd odsyłający zauważa ponadto, że chociaż w wyroku z dnia 2 września 2021 r., CRCAM (C-337/20, EU:C:2021:671), Trybunał dokonał wykładni art. 58 dyrektywy 2007/64, to nie wypowiedział się on w przedmiocie konsekwencji niedopełnienia przez płatnika obowiązku poinformowania bez zbędnej zwłoki swojego dostawcy usług płatniczych o tym, że stwierdził nieautoryzowaną transakcję płatniczą.

26 W tym względzie, w ocenie sądu odsyłającego prawdą jest, że warto zachęcać płatnika do dołożenia należytej staranności przy informowaniu swojego dostawcy usług płatniczych. Jednakże zdaniem wspomnianego sądu art. 61 ust. 2 dyrektywy 2007/64 wskazuje na to, że zamiarem prawodawcy Unii Europejskiej nie było karanie za wszelkie opóźnienia, niezależnie od ich okoliczności, poprzez całkowite pozbawienie płatnika prawa do zwrotu. Skłania się on zatem ku interpretowaniu tej dyrektywy w ten sposób, że poza przypadkiem działania przez płatnika w nieuczciwych zamiarach i przypadkiem powiadomienia dokonanego po upływie terminu 13 miesięcy płatnik powinien być pozbawiony prawa do zwrotu jedynie w zakresie strat będących skutkiem nieautoryzowanych transakcji płatniczych, którym dokonanie powiadomienia bez zbędnej zwłoki mogło zapobiec, i to pod warunkiem, że opóźnienie w dokonaniu powiadomienia było celowe lub wynikało z rażącego zaniedbania z jego strony.

27 W tych okolicznościach Cour de cassation (sąd kasacyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 56, 58, 60 i 61 [dyrektywy 2007/64] należy interpretować w ten sposób, że płatnik zostaje pozbawiony prawa do zwrotu kwoty nieautoryzowanej transakcji płatniczej, jeżeli zwlekał z powiadomieniem swojego dostawcy usług płatniczych o nieautoryzowanej transakcji płatniczej, nawet jeśli uczynił to przed upływem 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku?

2) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, czy pozbawienie płatnika prawa do zwrotu jest uzależnione od tego, czy powiadomienia dokonano ze zwłoką celowo lub w wyniku rażącego zaniedbania ze strony płatnika?

3) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, czy płatnik zostaje pozbawiony prawa do zwrotu z tytułu wszystkich nieautoryzowanych transakcji, czy tylko tych, których można było uniknąć, gdyby powiadomienia nie dokonano ze zwłoką?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

Uwagi wstępne

28 Na wstępie należy zauważyć, że wypłat rozpatrywanych w postępowaniu głównym dokonano przy użyciu karty, która zdaniem wnoszącego skargę kasacyjną w postępowaniu głównym do niego nie dotarła.

29 W tym kontekście należy przypomnieć, po pierwsze, że zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 5 dyrektywy 2007/64 wypłata środków stanowi „transakcję płatniczą" w rozumieniu tego przepisu. Ponadto stosownie do art. 4 pkt 23 tej dyrektywy pojęcie „instrumentu płatniczego" oznacza każde zindywidualizowane urządzenie lub uzgodniony przez użytkownika usług płatniczych i dostawcę usług płatniczych zbiór procedur, z których korzysta użytkownik usług płatniczych w celu zainicjowania „zlecenia płatniczego", zaś to ostatnie pojęcie – zgodnie z art. 4 pkt 16 owej dyrektywy, oznacza każdą dyspozycję płatnika lub odbiorcy dla jego dostawcy usług płatniczych z żądaniem wykonania „transakcji płatniczej".

30 Spór w postępowaniu głównym dotyczy zatem szeregu przypuszczalnie nieautoryzowanych transakcji płatniczych będących skutkiem użycia instrumentu płatniczego. Jednakże z uwagi na to, że w postanowieniu odsyłającym brak jest stosownej informacji w tym względzie, nie jest możliwe ustalenie, czy ten instrument płatniczy należy uznać za utracony, skradziony, przywłaszczony czy użyty w sposób nieuprawniony, w związku z czym w celu udzielenia sądowi odsyłającemu użytecznej odpowiedzi należy rozważyć wszystkie te możliwości.

31 Po drugie, art. 57 ust. 2 dyrektywy 2007/64 przewiduje, że dostawca usług płatniczych ponosi ryzyko związane z przesłaniem płatnikowi instrumentu płatniczego lub jego indywidualnych zabezpieczeń. Mając na uwadze okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu w postępowaniu głównym, do sądu odsyłającego będzie zatem należało wcześniejsze ustalenie, czy żadne ryzyko tego rodzaju nie zaistniało przy wysyłaniu przez odnośnego dostawcę usług płatniczych instrumentu płatniczego, który posłużył do dokonania wypłat rozpatrywanych w postępowaniu głównym, czego konsekwencje powinien ponieść ten dostawca.

W przedmiocie pytania pierwszego

32 Z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający pragnie uzyskać wyjaśnienia co do zakresu spoczywającego na użytkowniku usług płatniczych obowiązku zgłoszenia nieautoryzowanych transakcji płatniczych. Otóż ów obowiązek zgłoszenia przewidziano wprost w art. 58 dyrektywy 2007/64.

33 W związku z tym należy przyjąć, że poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 58 dyrektywy 2007/64 należy interpretować w ten sposób, że użytkownik usług płatniczych jest pozbawiony prawa do uzyskania korekty transakcji, jeżeli nie powiadomił bez zbędnej zwłoki swojego dostawcy usług płatniczych o tym, że stwierdził nieautoryzowaną transakcję płatniczą, nawet w przypadku gdy powiadomił go o niej w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku.

34 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przy dokonywaniu wykładni przepisu prawa Unii należy uwzględniać nie tylko jego brzmienie, ale także jego kontekst oraz cele regulacji, której część stanowi (zob. wyroki: z dnia 17 listopada 1983 r., Merck, 292/82, EU:C:1983:335, pkt 12; z dnia 6 marca 2025 r., Cymdek, C-20/24, EU:C:2025:139, pkt 38).

35 Co się tyczy w pierwszej kolejności brzmienia przepisu, o którego wykładnię się zwrócono, należy przypomnieć, iż art. 58 dyrektywy 2007/64 przewiduje, że użytkownik usług płatniczych uzyskuje korektę transakcji wyłącznie wtedy, gdy bez zbędnej zwłoki powiadomi swojego dostawcę usług płatniczych w chwili stwierdzenia wszelkich nieautoryzowanych lub nieprawidłowo wykonanych transakcji płatniczych uprawniających do zgłoszenia roszczeń i nie później niż w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku, chyba że, w stosownych przypadkach,

dostawca usług płatniczych nie dostarczył lub nie udostępnił informacji o tej transakcji płatniczej zgodnie z tytułem III tej dyrektywy. Ów tytuł III dotyczy przejrzystości warunków i wymogów w zakresie informowania w odniesieniu do usług płatniczych.

36 Wykładni art. 58 owej dyrektywy należy zatem dokonać przy założeniu, że dostawca usług płatniczych dopełnił obowiązków informacyjnych spoczywających na nim na mocy tytułu III wspomnianej dyrektywy.

37 W tym względzie należy stwierdzić, że brzmienie tego przepisu przewiduje spoczywający na użytkowniku usług płatniczych obowiązek powiadomienia swojego dostawcy usług płatniczych o tym, że stwierdził on w szczególności nieautoryzowaną transakcję płatniczą, „bez zbędnej zwłoki" „i nie później niż" w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku. Wynika stąd zatem, że zgodnie z brzmieniem wspomnianego przepisu prawo użytkownika usług płatniczych do uzyskania korekty nieautoryzowanej transakcji płatniczej jest uzależnione od uprzedniego spełnienia podwójnej przesłanki czasowej.

38 Prawdą jest, że nie we wszystkich wersjach językowych art. 58 dyrektywy 2007/64 użyto spójnika „i". Wszystkie te wersje językowe wskazują jednak na to, że spoczywający na użytkowniku usług płatniczych obowiązek powiadomienia „bez zbędnej zwłoki" swojego dostawcy usług płatniczych o tym, że stwierdził nieautoryzowaną transakcję płatniczą, aktualizuje się w momencie, w którym użytkownik ten powziął wiedzę o tej transakcji. Natomiast termin 13 miesięcy rozpoczyna bieg w dacie obciążenia rachunku. Skłania to ku uznaniu, że są to dwie różne przesłanki czasowe.

39 Ponadto, jak zauważyła również zasadniczo rzeczniczka generalna w pkt 44, 47 i 48 opinii, obowiązek powiadomienia „bez zbędnej zwłoki" ma charakter subiektywny, ponieważ wymaga on, by użytkownik usług płatniczych podjął działania jak najszybciej, biorąc pod uwagę okoliczności, w jakich się znajduje, od momentu powzięcia wiedzy o nieautoryzowanej transakcji płatniczej. Obowiązek ten różni się zatem od obowiązku powiadomienia „w ciągu 13 miesięcy", który ma charakter obiektywny, gdyż staje się on aktualny w dacie obciążenia rachunku w wyniku transakcji uprawniającej do zgłoszenia roszczeń.

40 Brzmienie art. 58 dyrektywy 2007/64 wskazuje więc na to, że – co do zasady – w celu uzyskania korekty transakcji użytkownik usług płatniczych ma obowiązek powiadomienia swojego dostawcy usług płatniczych o tym, że stwierdził nieautoryzowaną transakcję płatniczą, zarówno bez zbędnej zwłoki, jak i nie później niż w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku.

41 Za tą wykładnią literalną przemawia w drugiej kolejności kontekst, w jaki ów art. 58 się wpisuje. W tym względzie, po pierwsze, motyw 31 dyrektywy 2007/64 odnosi się do konieczności zgłoszenia dostawcy usług płatniczych przez użytkownika usług płatniczych „jak najszybciej" wszelkich reklamacji dotyczących przypuszczalnie nieautoryzowanych transakcji płatniczych. Odniesienie do tego obowiązku zgłoszenia „jak najszybciej" – ze względu na to, że różni się on od obowiązku zgłoszenia w określonym terminie, o którym w motywach dyrektywy 2007/64 zresztą nie wspomniano – potwierdza, że obowiązek powiadomienia „bez zbędnej zwłoki" przewidziany we wspomnianym art. 58 ma charakter autonomiczny. Różni się on zatem od obowiązku powiadomienia w terminie 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku.

42 Po drugie, stosownie do art. 56 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2007/64 użytkownik usług płatniczych uprawniony do korzystania z instrumentu płatniczego ma, po stwierdzeniu utraty, kradzieży, przywłaszczenia lub jakiegokolwiek nieuprawnionego użycia jego instrumentu płatniczego, obowiązek poinformowania o tym bez zbędnej zwłoki swojego dostawcy usług płatniczych lub podmiotu wskazanego przez tego dostawcę.

43 Prawdą jest, że termin, w którym należy dopełnić tego obowiązku informacyjnego, różni się od terminu, w którym należy dopełnić przewidzianego w art. 58 tej dyrektywy obowiązku powiadomienia „bez zbędnej zwłoki" o nieautoryzowanej transakcji płatniczej. Ów pierwszy termin biegnie bowiem od chwili powzięcia wiedzy nie tylko o jakimkolwiek nieuprawnionym użyciu instrumentu płatniczego, lecz, w stosownym przypadku, o utracie, kradzieży lub przywłaszczeniu tego instrumentu. Tymczasem powzięcie wiedzy o tych zdarzeniach może nastąpić, zanim wspomniany instrument zostanie użyty do dokonania nieautoryzowanej transakcji płatniczej. Ponadto te dwa obowiązki różnią się również tym, że możliwe jest, iż o utracie, kradzieży, przywłaszczeniu lub nieuprawnionym użyciu danego instrumentu należy poinformować nie dostawcę usług płatniczych, lecz podmiot przez niego wskazany.

44 Niemniej jednak faktem pozostaje, jak pokazują okoliczności sprawy w postępowaniu głównym, że do powstania obowiązku informacyjnego przewidzianego w art. 56 ust. 1 lit. b) wspomnianej dyrektywy i obowiązku zgłoszenia przewidzianego w jej art. 58 może dojść jednocześnie. W takiej zaś sytuacji niespójne byłoby przyjęcie, że samo dochowanie terminu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku wystarcza do uznania, że daną transakcję płatniczą zgłoszono zgodnie z wymogami art. 58 dyrektywy 2007/64, podczas gdy jej art. 56 ust. 1 lit. b) wymaga co do zasady szybszego powiadomienia.

45 Za wspomnianą wykładnią literalną przemawiają w trzeciej kolejności cele, jakim służy dyrektywa 2007/64.

46 W tym względzie, po pierwsze, zgodnie z motywem 31 tej dyrektywy, który wyjaśnia zakres jej art. 58, spoczywający na użytkowniku usług płatniczych obowiązek zgłoszenia dostawcy usług płatniczych „jak najszybciej" wszelkich reklamacji dotyczących przypuszczalnie nieautoryzowanych transakcji płatniczych służy ograniczeniu ryzyka i konsekwencji nieautoryzowanych transakcji płatniczych.

47 Z owego motywu 31 wynika zatem, że przewidziany w tym art. 58 obowiązek zgłoszenia „bez zbędnej zwłoki" realizuje cel prewencyjny. Gdyby zaś samo dochowanie terminu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku było w każdym wypadku wystarczające do uznania, że użytkownik usług płatniczych dopełnił obowiązku zgłoszenia spoczywającego na nim na mocy wspomnianego art. 58, ów cel prewencyjny byłby zagrożony.

48 Po drugie, z orzecznictwa Trybunału wynika, że termin 13 miesięcy jest terminem maksymalnym, po upływie którego użytkownik usług płatniczych nie ma już możliwości pociągnięcia dostawcy usług płatniczych do odpowiedzialności za daną transakcję, nawet na podstawie systemu odpowiedzialności innego niż ten przewidziany w art. 58 i w art. 60 ust. 1 dyrektywy 2007/64. Termin ten ma zatem na celu zagwarantowanie pewności prawa zarówno użytkownikom usług płatniczych, jak i dostawcom takich usług (zob. podobnie wyrok z dnia 2 września 2021 r., CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, pkt 48–52).

49 Otóż okoliczność, że cel ten różni się od celu, jakiemu służy obowiązek zgłoszenia „bez zbędnej zwłoki", potwierdza, że art. 58 dyrektywy 2007/64 zawiera dwie przesłanki czasowe, które są co do zasady odrębne. Ponadto uznanie, że użytkownik usług płatniczych, który wiedział o nieautoryzowanej transakcji płatniczej, lecz który zwlekał z powiadomieniem o niej swojego dostawcy usług płatniczych, ma prawo uzyskać jej korektę, zagrażałoby pewności prawa oraz dokonanemu przez prawodawcę Unii przy przyjmowaniu dyrektywy 2007/64 wyważeniu interesów, odpowiednio, użytkownika usług płatniczych i jego dostawcy usług płatniczych.

50 Zgodnie bowiem z art. 60 ust. 1 tej dyrektywy, bez uszczerbku dla owego art. 58 państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku nieautoryzowanej transakcji płatniczej dostawca usług płatniczych płatnika bezzwłocznie dokonywał na jego rzecz zwrotu kwoty, na jaką opiewała nieautoryzowana transakcja płatnicza, oraz, w stosownych przypadkach, przywrócił obciążony rachunek płatniczy do stanu, jaki istniałby, gdyby nie miała miejsca nieautoryzowana transakcja płatnicza. Gdyby zgłoszenie roszczeń przez użytkownika usług płatniczych na podstawie wspomnianego art. 58 można było opóźnić do 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku w związku z daną transakcją, mimo że użytkownik ten stwierdził ową transakcję na długo wcześniej, okres niepewności prawnej zostałby bez obiektywnego uzasadnienia wydłużony ze szkodą dla danego dostawcy usług płatniczych, co zagrażałoby wspomnianej pewności prawa i wyważeniu wspomnianych interesów.

51 Z powyższego wynika, że obowiązek zgłoszenia przewidziany w art. 58 tej dyrektywy należy uznać za wypełniony jedynie wówczas, gdy spełniona została podwójna przesłanka: po pierwsze, użytkownik usług płatniczych powiadomił swojego dostawcę usług płatniczych bez zbędnej zwłoki o tym, że stwierdził on nieautoryzowaną transakcję płatniczą, a po drugie, powiadomienie to nastąpiło nie później niż w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku.

52 Niemniej należy jeszcze przypomnieć, że w ramach logiki systemu odpowiedzialności ustanowionego w rozdziale 2 tytułu IV dyrektywy 2007/64 obowiązek zgłoszenia przez użytkownika usług płatniczych każdej nieautoryzowanej transakcji jest warunkiem, aby system ten mógł znaleźć zastosowanie z korzyścią dla tego użytkownika (zob. podobnie wyrok z dnia 2 września 2021 r., CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, pkt 38, 39).

53 Jak wskazano w motywie 31 tej dyrektywy, odnosząc się do zgłaszania w szczególności „rzekomo [przypuszczalnie]" nieautoryzowanych transakcji płatniczych, ów obowiązek zgłoszenia jest warunkiem wstępnym służącym poinformowaniu dostawcy usług płatniczych o tym, że użytkownik usług płatniczych stwierdził transakcję, którą uważa za nieautoryzowaną, zaś faktyczne uzyskanie żądanej korekty regulują inne przepisy wspomnianej dyrektywy.

54 W szczególności faktyczne uzyskanie tej korekty jest, po pierwsze, uzależnione od spełnienia warunku, by ów brak autoryzacji został potwierdzony – art. 59 dyrektywy 2007/64 zawiera w tym względzie pewne uściślenia dotyczące dowodu uwierzytelnienia i wykonania transakcji płatniczych. Po drugie, podlega ono regułom podziału odpowiedzialności spoczywającej, odpowiednio, na dostawcy usług płatniczych i na płatniku w przypadku nieautoryzowanych transakcji płatniczych, które to reguły określono w szczególności w art. 60 i 61 tej dyrektywy i które mają na celu, jak wskazano w motywie 35 wspomnianej dyrektywy, uregulowanie kwestii podziału strat w przypadku nieautoryzowanych transakcji płatniczych. W tym względzie należy jeszcze doprecyzować, że jak wynika z art. 4 pkt 7 i 10 owej dyrektywy, pojęcie „płatnika" zawiera się w pojęciu „użytkownika usług płatniczych" i oznacza w szczególności osobę fizyczną, która

zezwala na wykonanie zlecenia płatniczego lub która składa zlecenie płatnicze. Ponadto art. 62 i 63 owej dyrektywy dotyczą, odpowiednio, zwrotu z tytułu transakcji płatniczych zainicjowanych przez odbiorcę lub za jego pośrednictwem oraz wniosków o taki zwrot.

55 Co więcej, zgodnie z art. 51 ust. 1 dyrektywy 2007/64, w przypadku gdy użytkownik usług płatniczych nie jest konsumentem, strony mogą, po pierwsze, postanowić, że w szczególności art. 59, 61, 62 i 63 tej dyrektywy nie stosuje się w całości lub w części, a po drugie, uzgodnić termin inny niż ten określony w art. 58 owej dyrektywy.

56 W świetle całości powyższych rozważań odpowiedź na pytanie pierwsze powinna brzmieć następująco: art. 58 dyrektywy 2007/64 należy interpretować w ten sposób, że użytkownik usług płatniczych jest co do zasady pozbawiony prawa do uzyskania korekty transakcji, jeżeli nie powiadomił bez zbędnej zwłoki swojego dostawcy usług płatniczych o tym, że stwierdził nieautoryzowaną transakcję płatniczą, nawet w przypadku gdy powiadomił go o niej w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku.

W przedmiocie pytania drugiego

57 Na wstępie należy przypomnieć, że – zgodnie z utrwalonym orzecznictwem – w ramach ustanowionej w art. 267 TFUE procedury współpracy między sądami krajowymi a Trybunałem do tego ostatniego należy udzielenie sądowi odsyłającemu użytecznej odpowiedzi, która umożliwi mu rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu. Mając to na uwadze, do Trybunału należy zatem w razie potrzeby przeformułowanie przedłożonych mu pytań. Zadaniem Trybunału jest bowiem dokonanie wykładni wszelkich przepisów prawa Unii, których potrzebują sądy krajowe w celu rozstrzygnięcia zawisłych przed nimi sporów, nawet jeżeli przepisy te nie są wyraźnie wskazane w pytaniach skierowanych do niego przez te sądy (zob. wyroki: z dnia 18 marca 1993 r., Viessmann, C-280/91, EU:C:1993:103, pkt 17; z dnia 28 listopada 2000 r., Roquette Frères, C-88/99, EU:C:2000:652, pkt 18; z dnia 8 maja 2025 r., HUK-COBURG Haftpflicht-Unterstützungs-Kasse, C-697/23, EU:C:2025:338, pkt 22).

58 W niniejszym wypadku z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że poprzez pytanie drugie sąd odsyłający pragnie uzyskać wyjaśnienia co do ewentualnych okoliczności pozwalających uznać, że opóźnienie w powiadomieniu o nieautoryzowanej transakcji płatniczej może faktycznie pozbawić płatnika prawa do zwrotu kwoty, na jaką ta opiewała, w przypadku gdy transakcja ta jest skutkiem utraty, kradzieży, przywłaszczenia lub nieuprawnionego użycia instrumentu płatniczego.

59 W tym względzie istotne są nie tylko przepisy art. 58 dyrektywy 2007/64, dotyczące między innymi zgłaszania nieautoryzowanych transakcji płatniczych, lecz również przepisy art. 60 ust. 1 i art. 61 ust. 2 tej dyrektywy, dotyczące odpowiedzialności za nieautoryzowaną transakcję płatniczą spoczywającej, odpowiednio, na dostawcy usług płatniczych i na płatniku, a także przepisy art. 56 wspomnianej dyrektywy, do którego ów art. 61 ust. 2 odsyła, w szczególności przepisy art. 56 ust. 1 lit. b) tej dyrektywy, które dotyczą właśnie okoliczności faktycznych, o których mowa na końcu poprzedniego punktu niniejszego wyroku.

60 Wobec tego, uwzględniając odpowiedź udzieloną na pytanie pierwsze, należy przyjąć, że poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 58, art. 60 ust. 1 i art. 61 ust. 2 dyrektywy 2007/64 w związku z jej art. 56 ust. 1 lit. b) należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy doszło do nieautoryzowanej transakcji płatniczej, która jest skutkiem użycia instrumentu płatniczego utraconego, skradzionego lub przywłaszczonego lub jakiegokolwiek

nieuprawnionego użycia takiego instrumentu, a płatnik powiadomił swojego dostawcę usług płatniczych o tej transakcji w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku, ów płatnik jest pozbawiony prawa do faktycznego uzyskania korekty wspomnianej transakcji tylko wtedy, gdy zwlekał z powiadomieniem o niej swojego dostawcy usług płatniczych celowo lub w wyniku rażącego zaniedbania.

61 W tym względzie, co się tyczy w pierwszej kolejności brzmienia tych przepisów, należy przypomnieć, że z zawartego w art. 60 ust. 1 dyrektywy 2007/64 odesłania do jej art. 58, a także z motywu 31 tej dyrektywy wynika, iż zastosowanie ustanowionego w rozdziale 2 tytułu IV wspomnianej dyrektywy systemu odpowiedzialności z tytułu nieautoryzowanych transakcji płatniczych jest uzależnione od zgłoszenia przez użytkownika usług płatniczych każdej nieautoryzowanej transakcji dostawcy usług płatniczych zgodnie z tym art. 58 (zob. podobnie wyrok z dnia 2 września 2021 r., CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, pkt 34, 35, 38, 39), który, jak wynika z odpowiedzi udzielonej na pytanie pierwsze, zawiera podwójną przesłankę czasową.

62 W ramach tego systemu odpowiedzialności z tytułu nieautoryzowanych transakcji płatniczych art. 59 dyrektywy 2007/64 wprowadza mechanizm rozkładu ciężaru dowodu korzystny dla użytkownika usług płatniczych. W istocie ciężar dowodu spoczywa na dostawcy usług płatniczych, który musi udowodnić, że transakcja została uwierzytelniona, odpowiednio zapisana i ujęta w księgach. W praktyce ustanowiony w owym art. 59 system dowodowy prowadzi do nałożenia na dostawcę usług płatniczych obowiązku bezzwłocznego zwrotu, zgodnie z art. 60 ust. 1 owej dyrektywy, o ile zgłoszenie, o którym mowa w art. 58 tej dyrektywy, zostało dokonane w przewidzianym w nim terminie (wyrok z dnia 2 września 2021 r., CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, pkt 40).

63 Ten obowiązek bezzwłocznego zwrotu kwoty, na jaką opiewała dana transakcja, podlega jednak pewnym ograniczeniom, które określono w art. 61 dyrektywy 2007/64. W szczególności art. 61 ust. 2 zdanie pierwsze tej dyrektywy przewiduje, że płatnik ponosi wszelkie straty będące skutkiem nieautoryzowanych transakcji płatniczych, jeżeli straty te wynikły z działania przez niego w nieuczciwych zamiarach lub z niedopełnienia przez niego celowo lub w wyniku rażącego zaniedbania co najmniej jednego z obowiązków spoczywających na nim na mocy art. 56 tej dyrektywy.

64 Jak już zauważono w pkt 42 niniejszego wyroku, wśród obowiązków spoczywających na płatniku na mocy tego art. 56 znajduje się – określony w ust. 1 lit. b) wspomnianego artykułu – obowiązek poinformowania przez tego płatnika bez zbędnej zwłoki swojego dostawcy usług płatniczych lub podmiotu wskazanego przez tego dostawcę, gdy powziął on wiedzę o utracie, kradzieży, przywłaszczeniu lub jakimkolwiek nieuprawnionym użyciu jego instrumentu płatniczego.

65 Wobec tego z brzmienia art. 61 ust. 2 zdanie pierwsze dyrektywy 2007/64 w związku z jej art. 56 ust. 1 lit. b) i art. 60 ust. 1 wynika, że płatnik musi ponieść straty wynikłe z nieautoryzowanych transakcji płatniczych będących skutkiem użycia jego instrumentu płatniczego jedynie wtedy, gdy działa on w nieuczciwych zamiarach lub gdy zwlekał, celowo lub w wyniku rażącego zaniedbania, z poinformowaniem swojego dostawcy usług płatniczych lub podmiotu wskazanego przez tego dostawcę o utracie, kradzieży, przywłaszczeniu lub jakimkolwiek nieuprawnionym użyciu tego instrumentu. W konsekwencji wyłącznie w takich przypadkach dostawca usług płatniczych zostaje zwolniony ze spoczywającego na nim obowiązku zwrotu kwoty, na jaką opiewały nieautoryzowane transakcje płatnicze.

66 Za wykładnią tą przemawia w drugiej kolejności kontekst, w jaki wpisują się przepisy art. 56 ust. 1 lit. b), art. 58, art. 60 ust. 1 i art. 61 ust. 2 dyrektywy 2007/64.

67 Po pierwsze, jak już bowiem stwierdzono w pkt 44 niniejszego wyroku, może się zdarzyć, że obowiązek informacyjny przewidziany w art. 56 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2007/64 i obowiązek zgłoszenia przewidziany w jej art. 58 powstaną jednocześnie. W związku z tym, jak zauważyła również rzeczniczka generalna w pkt 62 opinii, aby zapewnić spójną wykładnię tej dyrektywy, kwestię dopełnienia obowiązku zgłoszenia przewidzianego w tym art. 58 należy – w okolicznościach, o których mowa w tym art. 56 ust. 1 lit. b), i z wyjątkiem sytuacji, w której płatnik działał w nieuczciwych zamiarach – oceniać z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 61 ust. 2 wspomnianej dyrektywy.

68 Po drugie, stosownie do art. 57 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2007/64 dostawca usług płatniczych wydający instrument płatniczy ma obowiązek uniemożliwienia wszelkiego używania tego instrumentu po dokonaniu zgłoszenia zgodnie z art. 56 ust. 1 lit. b) tej dyrektywy. Co więcej, art. 61 ust. 4 owej dyrektywy przewiduje, że po dokonaniu zgłoszenia zgodnie z owym art. 56 ust. 1 lit. b) płatnik nie ponosi żadnych konsekwencji finansowych będących skutkiem posłużenia się utraconym, skradzionym lub przywłaszczonym instrumentem płatniczym, chyba że działał on w nieuczciwych zamiarach. Płatnik nie ma zatem w żadnym wypadku interesu w opóźnianiu powiadomienia, które ma obowiązek dokonać na podstawie tego ostatniego przepisu, ani, w stosownym przypadku, zgłoszenia, którego musi dokonać na podstawie art. 58 wspomnianej dyrektywy, jeżeli oba te obowiązki powstają jednocześnie.

69 W trzeciej kolejności, na płaszczyźnie teleologicznej, należy zauważyć, po pierwsze, że wykładnia przedstawiona w pkt 65 niniejszego wyroku pozwala na zachowanie skuteczności (effet utile) art. 61 ust. 2 zdanie pierwsze dyrektywy 2007/64. W tym celu należy uniknąć sytuacji, w której dostawca usług płatniczych mógłby powołać się wobec płatnika na zwykłe opóźnienie w powiadomieniu o stwierdzeniu nieautoryzowanej transakcji płatniczej, aby uchylić się od wynikającego z art. 60 ust. 1 tej dyrektywy obowiązku zwrotu, w przypadku gdy transakcja ta jest skutkiem utraty, kradzieży, przywłaszczenia lub jakiegokolwiek nieuprawnionego użycia instrumentu płatniczego, a płatnik powziął wiedzę o tej utracie, tej kradzieży, tym przywłaszczeniu lub tym nieuprawnionym użyciu dopiero w momencie stwierdzenia tej transakcji. Gdyby bowiem dostawca usług płatniczych miał taką możliwość, owo zdanie pierwsze zostałoby pozbawione skuteczności (effet utile), ponieważ płatnik byłby pozbawiony prawa do zwrotu, nawet w przypadku gdy poniesione przez niego straty nie wynikają z tego, że celowo lub w wyniku rażącego zaniedbania nie poinformował on swojego dostawcy usług płatniczych lub wskazanego przez niego podmiotu na podstawie art. 56 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2007/64.

70 Po drugie, za wykładnią tą przemawia cel, jakiemu służy dyrektywa 2007/64, wyrażony w jej motywie 32 i polegający na tym, że aby zachęcić użytkownika usług płatniczych do powiadamiania swojego dostawcy bez zbędnej zwłoki o kradzieży lub utracie instrumentu płatniczego, a tym samym aby zmniejszyć ryzyko nieautoryzowanych transakcji płatniczych, użytkownik powinien ponosić odpowiedzialność wyłącznie do wysokości określonej kwoty, chyba że działał on w nieuczciwych zamiarach lub dopuścił się rażącego zaniedbania. Motyw ten stanowi bowiem wyraz intencji prawodawcy Unii, by w przypadku kradzieży lub utraty instrumentu płatniczego opowiadać się za większą ochroną użytkownika usług płatniczych. Wspomniana wykładnia nie narusza zatem równowagi między interesami płatnika a interesami jego dostawcy usług płatniczych, których wyważenia ów prawodawca dokonał.

71 W konsekwencji z art. 58, art. 60 ust. 1 i art. 61 ust. 2 dyrektywy 2007/64, rozpatrywanych we wzajemnym powiązaniu i w związku z art. 56 ust. 1 lit. b) tej dyrektywy, wynika, że w przypadku gdy doszło do nieautoryzowanej transakcji płatniczej, która, po pierwsze, jest skutkiem użycia instrumentu płatniczego utraconego, skradzionego lub przywłaszczonego lub jakiegokolwiek nieuprawnionego użycia takiego instrumentu oraz, po drugie, została zgłoszona przez płatnika jego dostawcy usług płatniczych w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku, ów płatnik jest – co do zasady i z wyjątkiem sytuacji, w której działał on w nieuczciwych zamiarach – pozbawiony prawa do uzyskania zwrotu kwoty, na jaką owa transakcja opiewała, tylko wtedy, gdy zwlekał z powiadomieniem o tej nieautoryzowanej transakcji płatniczej swojego dostawcy usług płatniczych celowo lub w wyniku rażącego zaniedbania.

72 Do sądu odsyłającego, który jako jedyny jest właściwy do dokonania oceny okoliczności faktycznych, należy ustalenie, czy jest tak w przypadku każdej z wypłat rozpatrywanych w postępowaniu głównym, ponieważ ów art. 58 odnosi się wyraźnie do zgłaszania indywidualnych transakcji płatniczych.

73 W tym ostatnim względzie, mając na uwadze informacje przedstawione przez sąd odsyłający, które streszczono w pkt 22–26 niniejszego wyroku, należy dodać, po pierwsze, że – zgodnie z art. 59 ust. 2 dyrektywy 2007/64 – w przypadku gdy użytkownik usług płatniczych zaprzecza temu, że autoryzował wykonaną transakcję płatniczą, zarejestrowane przez dostawcę usług płatniczych samo użycie instrumentu płatniczego niekoniecznie jest wystarczające do udowodnienia, że transakcja płatnicza została przez płatnika autoryzowana albo że płatnik działał w nieuczciwych zamiarach lub nie dopełnił, celowo lub w wyniku rażącego zaniedbania, co najmniej jednego z obowiązków spoczywających na nim na mocy art. 56 tej dyrektywy. Po drugie, w motywie 33 owej dyrektywy doprecyzowano w szczególności, że aby ocenić ewentualne zaniedbanie ze strony użytkownika usług płatniczych, należy uwzględnić wszystkie okoliczności oraz że dowody na przypuszczalne zaniedbanie oraz jego stopień powinny być oceniane zgodnie z prawem krajowym.

74 Jednakże wśród przesłanek określonych w art. 61 ust. 2 dyrektywy 2007/64 znajduje się „rażące zaniedbanie” ze strony płatnika, to jest, jak zauważyła również rzeczniczka generalna w pkt 65 opinii, kwalifikowane naruszenie obowiązku staranności. Co więcej, jak stwierdzono w pkt 39 niniejszego wyroku, należy wziąć pod uwagę okoliczności, w jakich znajduje się płatnik. Z wyjątkiem zatem sytuacji, w której ten ostatni działał w nieuczciwych zamiarach, i z zastrzeżeniem ewentualnego zastosowania art. 51 ust. 1 dyrektywy 2007/64 nie można mu zarzucać, że nie powiadomił swojego dostawcy usług płatniczych „bezzwłocznie” o tym, że stwierdził nieautoryzowaną transakcję płatniczą będącą skutkiem użycia instrumentu płatniczego utraconego, skradzionego lub przywłaszczonego lub jakiegokolwiek nieuprawnionego użycia takiego instrumentu.

75 Ponadto art. 61 dyrektywy 2007/64 zawiera uściślenia dotyczące zakresu strat, które w stosownych przypadkach powinny zostać faktycznie poniesione przez płatnika, w szczególności w okolicznościach wskazanych w pkt 71 niniejszego wyroku.

76 W świetle całości powyższych rozważań odpowiedź na pytanie drugie powinna brzmieć następująco: art. 58, art. 60 ust. 1 i art. 61 ust. 2 dyrektywy 2007/64 w związku z jej art. 56 ust. 1 lit. b) należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy doszło do nieautoryzowanej transakcji płatniczej, która jest skutkiem użycia instrumentu płatniczego utraconego, skradzionego lub przywłaszczonego lub jakiegokolwiek nieuprawnionego użycia takiego instrumentu, a płatnik powiadomił swojego dostawcę usług płatniczych o tej transakcji

w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku, ów płatnik jest – co do zasady i z wyjątkiem sytuacji, w której działał on w nieuczciwych zamiarach – pozbawiony prawa do faktycznego uzyskania korekty wspomnianej transakcji tylko wtedy, gdy zwlekał z powiadomieniem o niej swojego dostawcy usług płatniczych celowo lub w wyniku rażącego zaniedbania polegającego na kwalifikowanym naruszeniu obowiązku staranności.

W przedmiocie pytania trzeciego

77 Sąd odsyłający zadaje pytanie trzecie na wypadek udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi, zgodnie z którą płatnik jest pozbawiony prawa do uzyskania korekty transakcji, w przypadku gdy zwlekał z powiadomieniem swojego dostawcy usług płatniczych o tym, że stwierdził nieautoryzowaną transakcję płatniczą, nawet jeżeli powiadomił go o niej w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku.

78 Chociaż na owo pytanie pierwsze udzielono odpowiedzi zasadniczo twierdzącej, to odpowiedź ta jest jednak, jak wynika z pkt 52–55 niniejszego wyroku, uwarunkowana różnymi czynnikami, a w szczególności, jak wynika z analizy pytania drugiego, tym, że – z wyjątkiem sytuacji, w której płatnik działał w nieuczciwych zamiarach – w przypadku gdy nieautoryzowana transakcja płatnicza jest skutkiem utraty, kradzieży, przywłaszczenia lub jakiegokolwiek nieuprawnionego użycia jego instrumentu płatniczego, uznanie, że płatnik, który poinformował swojego dostawcę usług płatniczych o nieautoryzowanej transakcji płatniczej w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku w związku z tą transakcją, zwlekał z poinformowaniem swojego dostawcy usług płatniczych o tym, że stwierdził tę transakcję, jest możliwe wyłącznie wtedy, gdy jego opóźnienie było celowe lub wynikało z rażącego zaniedbania.

79 Ponadto do sądu odsyłającego należy dokonanie oceny i kwalifikacji rozpatrywanych przed nim okoliczności faktycznych w świetle, w szczególności, wyjaśnień przedstawionych w pkt 73 i 74 niniejszego wyroku.

80 Zachodzi więc potrzeba przeformułowania owego pytania trzeciego, aby uwzględnić odpowiedź udzieloną na pytania pierwsze i drugie.

81 Trzeba zatem uznać, że poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 58, art. 60 ust. 1 i art. 61 ust. 2 dyrektywy 2007/64 w związku z jej art. 56 ust. 1 lit. b) należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy, po pierwsze, doszło do szeregu następujących po sobie nieautoryzowanych transakcji płatniczych, które są skutkiem użycia instrumentu płatniczego utraconego, skradzionego lub przywłaszczonego lub jakiegokolwiek nieuprawnionego użycia takiego instrumentu, a po drugie, płatnik wprawdzie dochował terminu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku w związku z tymi transakcjami, lecz częściowo zwlekał – celowo lub w wyniku rażącego zaniedbania – z powiadomieniem o nich swojego dostawcy usług płatniczych, ów płatnik jest pozbawiony prawa do zwrotu wszelkich strat będących skutkiem tych transakcji.

82 W tym względzie, co się tyczy brzmienia tych przepisów, należy przypomnieć, że zgodnie z art. 60 ust. 1 dyrektywy 2007/64 odpowiedzialność za straty poniesione w wyniku nieautoryzowanych transakcji płatniczych spoczywa co do zasady na dostawcy usług płatniczych. Jednakże art. 61 ust. 2 tej dyrektywy, którego brzmienie przypomniano już w pkt 63 niniejszego wyroku, przewiduje, że płatnik ponosi „wszelkie” straty będące skutkiem nieautoryzowanych transakcji płatniczych, jeżeli straty te są „wynikiem”, w szczególności, niedopełnienia przez niego celowo

lub wskutek rażącego zaniedbania obowiązku zgłoszenia spoczywającego na nim na mocy art. 56 ust. 1 lit. b) tej dyrektywy, i że w takim przypadku nie stosuje się wynoszącej 150 EUR maksymalnej kwoty, o której mowa w ust. 1 tego artykułu.

83 Brzmienie tego art. 61 ust. 2 ustanawia zatem związek przyczynowy między zachowaniem płatnika z jednej strony a poniesionymi stratami, w odniesieniu do których nie będzie on mógł uzyskać korekty, z drugiej strony.

84 Ponadto z odpowiedzi udzielonej na drugie pytanie prejudycjalne wynika, że ocenę tego, czy powiadomienie dokonane na podstawie art. 58 dyrektywy 2007/64 w okolicznościach takich jak te, o których mowa we wspomnianym art. 61 ust. 2 w związku z art. 56 ust. 1 lit. b) tej dyrektywy, było faktycznie zbyt późne, należy przeprowadzić odrębnie dla każdej transakcji.

85 Wynika stąd, że nawet w przypadku powtarzających się w czasie nieautoryzowanych transakcji płatniczych, z których wszystkie są skutkiem tej samej utraty, tej samej kradzieży lub tego samego przywłaszczenia danego instrumentu płatniczego, płatnik może zostać pozbawiony prawa do uzyskania korekty jedynie w zakresie transakcji, w przypadku których celowo lub w sposób rażąco niedbały zwlekał z powiadomieniem swojego dostawcy usług płatniczych.

86 Za tą wykładnią literalną przemawia nie tylko okoliczność, że art. 61 ust. 2 dyrektywy 2007/64 jest przepisem stanowiącym odstępstwo od zasady ustanowionej w art. 60 ust. 1 tej dyrektywy i że w związku z tym należy go interpretować ściśle, lecz również kontekst, w jaki wpisują się przepisy, o których mowa w pkt 81 niniejszego wyroku.

87 Stosownie bowiem do art. 61 ust. 4 tej dyrektywy po dokonaniu zgłoszenia zgodnie z jej art. 56 ust. 1 lit. b) płatnik nie ponosi żadnych konsekwencji finansowych będących skutkiem posłużenia się utraconym, skradzionym lub przywłaszczonym instrumentem płatniczym, chyba że działał on w nieuczciwych zamiarach. Co więcej, zgodnie z art. 61 ust. 5 owej dyrektywy, jeżeli dostawca usług płatniczych nie zapewnia odpowiednich środków umożliwiających w dowolnym momencie dokonanie zgłoszenia utraty, kradzieży lub przywłaszczenia instrumentu płatniczego, jak nakazuje art. 57 ust. 1 lit. c) wspomnianej dyrektywy, płatnik nie ponosi odpowiedzialności za konsekwencje finansowe będące skutkiem posłużenia się takim instrumentem płatniczym, chyba że działał on w nieuczciwych zamiarach. Te dwa przepisy potwierdzają, że płatnik nie może ponosić odpowiedzialności za straty, których nie mógł uniknąć.

88 Za wspomnianą wykładnią literalną przemawiają również cele, jakim służy dyrektywa 2007/64. W tym względzie należy zauważyć, że wymóg związku przyczynowego między zachowaniem płatnika a poniesionymi przez niego stratami, których zwrotu nie może on uzyskać od swojego dostawcy usług płatniczych, jest zgodny z dokonanym przez prawodawcę Unii w tej dyrektywie wyważeniem interesów, odpowiednio, użytkowników usług płatniczych i dostawców usług płatniczych. Wymóg ten, nakładając odpowiedzialność na użytkownika usług płatniczych, zachęca go bowiem, zgodnie z motywami 31 i 32 wspomnianej dyrektywy, do tego, by nie opóźniał bezzasadnie powiadomienia swojego dostawcy usług płatniczych o nieautoryzowanych transakcjach płatniczych, które stwierdził. Podobnie wymóg ten zachęca dostawcę usług płatniczych do dopełniania spoczywających na nim obowiązków, tak aby użytkownik ten był w stanie stwierdzić takie transakcje.

89 Wspomniany wymóg pozwala ponadto zagwarantować skuteczność (effet utile) zarówno art. 51 ust. 1 dyrektywy 2007/64, jak i jej art. 61 ust. 3. Po pierwsze bowiem, pozostawia on stronom możliwość, w przypadku gdy użytkownik usług płatniczych nie jest konsumentem,

w szczególności, postanowienia, że art. 61 tej dyrektywy nie ma zastosowania, lub uzgodnienia terminu innego niż ten określony w jej art. 58, a tym samym przewidzenia innego podziału odpowiedzialności, który, w stosownym przypadku, w mniejszym stopniu chroni użytkowników usług płatniczych niebędących konsumentami. Po drugie, pozwala on na zachowanie przyznanej państwom członkowskim poprzez art. 61 ust. 3 wspomnianej dyrektywy możliwości ograniczenia odpowiedzialności płatnika, o której mowa w art. 61 ust. 1 i 2 tej dyrektywy, w przypadku gdy nie działał on w nieuczciwych zamiarach ani nie zaniedbał celowo obowiązków spoczywających na nim na mocy art. 56 owej dyrektywy, w szczególności, jak wskazuje jej motyw 34, w celu utrzymania istniejącego poziomu ochrony konsumentów i propagowania zaufania do bezpiecznego korzystania z elektronicznych instrumentów płatniczych.

90 W świetle całości powyższych rozważań odpowiedź na pytanie trzecie powinna brzmieć następująco: art. 58, art. 60 ust. 1 i art. 61 ust. 2 dyrektywy 2007/64 w związku z jej art. 56 ust. 1 lit. b) należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy, po pierwsze, doszło do szeregu następujących po sobie nieautoryzowanych transakcji płatniczych, które są skutkiem użycia instrumentu płatniczego utraconego, skradzionego lub przywłaszczonego lub jakiegokolwiek nieuprawnionego użycia takiego instrumentu, a po drugie, płatnik wprawdzie dochował terminu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku w związku z tymi transakcjami, lecz częściowo zwlekał – celowo lub w wyniku rażącego zaniedbania – z powiadomieniem o nich swojego dostawcy usług płatniczych, ów płatnik jest co do zasady pozbawiony prawa do uzyskania zwrotu jedynie w zakresie strat będących wynikiem transakcji, w przypadku których celowo lub w sposób rażąco niedbały zwlekał z powiadomieniem swojego dostawcy usług płatniczych.

W przedmiocie kosztów

91 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 58 dyrektywy 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniającej dyrektywy 97/7/WE, 2002/65/WE, 2005/60/WE i 2006/48/WE i uchylającej dyrektywę 97/5/WE,**

   należy interpretować w ten sposób, że:

   użytkownik usług płatniczych jest co do zasady pozbawiony prawa do uzyskania korekty transakcji, jeżeli nie powiadomił bez zbędnej zwłoki swojego dostawcy usług płatniczych o tym, że stwierdził nieautoryzowaną transakcję płatniczą, nawet w przypadku gdy powiadomił go o niej w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku.

2) **Artykuł 58, art. 60 ust. 1 i art. 61 ust. 2 dyrektywy 2007/64 w związku z jej art. 56 ust. 1 lit. b)**

należy interpretować w ten sposób, że:

w przypadku gdy doszło do nieautoryzowanej transakcji płatniczej, która jest skutkiem użycia instrumentu płatniczego utraconego, skradzionego lub przywłaszczonego lub jakiegokolwiek nieuprawnionego użycia takiego instrumentu, a płatnik powiadomił swojego dostawcę usług płatniczych o tej transakcji w ciągu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku, ów płatnik jest – co do zasady i z wyjątkiem sytuacji, w której działał on w nieuczciwych zamiarach – pozbawiony prawa do faktycznego uzyskania korekty wspomnianej transakcji tylko wtedy, gdy zwlekał z powiadomieniem o niej swojego dostawcy usług płatniczych celowo lub w wyniku rażącego zaniedbania polegającego na kwalifikowanym naruszeniu obowiązku staranności.

3) **Artykuł 58, art. 60 ust. 1 i art. 61 ust. 2 dyrektywy 2007/64 w związku z jej art. 56 ust. 1 lit. b)**

należy interpretować w ten sposób, że:

w przypadku gdy, po pierwsze, doszło do szeregu następujących po sobie nieautoryzowanych transakcji płatniczych, które są skutkiem użycia instrumentu płatniczego utraconego, skradzionego lub przywłaszczonego lub jakiegokolwiek nieuprawnionego użycia takiego instrumentu, a po drugie, płatnik wprawdzie dochował terminu 13 miesięcy od daty obciążenia rachunku w związku z tymi transakcjami, lecz częściowo zwlekał – celowo lub w wyniku rażącego zaniedbania – z powiadomieniem o nich swojego dostawcy usług płatniczych, ów płatnik jest co do zasady pozbawiony prawa do uzyskania zwrotu jedynie w zakresie strat będących wynikiem transakcji, w przypadku których celowo lub w sposób rażąco niedbały zwlekał z powiadomieniem swojego dostawcy usług płatniczych.

Podpisy